

75 Een beetje iemand zijn

“Het is zo moeilijk een beetje iemand te zijn.” Ik zie haar voor me tijdens een groeps-gesprek, ook al is het meer dan 45 jaar geleden: een mooie, lichamelijk al vrijwel vol-groeide meid, 16 jaar, arbeidster in een kippenslachterij in Wezep, maar nog wel ‘par-tieel leerplichtig’, een ‘werkende jongere’. Daarom kwam ze elke week op het vor-mingscentrum, waar ik vormingswerker was. Ze was op zoek naar wie ze was, naar haar identiteit en daar had ze het moeilijk mee. Ze leefde in een heel kleine wereld op het Veluwe platteland, met een grote achterdocht naar alles en iedereen buiten dat wereldje: *“Geen mens is te vertrouwen, alle mensen zijn slecht,”** zei ze en daarom: *“Het is zo moeilijk een beetje iemand te zijn.”*

Ik was toen 28 jaar, gehuwd, vader van twee zonen, vormingswerker én ik volgde een deeltijdopleiding aan de Sociale Academie. Ik nam inmiddels al 12 jaar deel aan het arbeidsproces. In het voorjaar 1955 had de directeur van de MULO – in mijn bijzijn – tegen mijn moeder de veelbelovende woorden gesproken waar ook wel alle aanleiding toe was: *“Laat Roel maar gaan werken, dan komt er misschien nog iets van hem te-recht.”* Aldus geschiedde. Ik kwam te werken op het laboratorium van de Vocaleumfa-briek in Zwolle, waar vloerzeil en pvc-doek (voor b.v. kinderwagens) werd gemaakt. We waren met z’n zessen, vijf volwassenen – mannen die mijn vader hadden kunnen zijn, net getrouwde vrouwen of in elk geval hevig verliefd. Ik was de troeteljongen en vond het fantastisch. Het hoofd Personeelszaken had me op mijn eerste werkdag be-groet met de woorden: *“Nu stap je in de bruisende maatschappij”* en zo voelde het ook. Ik mocht werken, ontdekte de wereld van de chemie, liep vaak en vol zelfvertrouwen door de fabriek om verfmonsters te nemen; ik voerde gesprekken met de mensen bij de door mij bewonderde grote machines die kilometers vloerzeil en doek produceer-den. Ik gaf de uitslag van de laboratoriumonderzoeken aan hen door. *Ik was 16 jaar oud, werd gezien en mocht iemand zijn.* Althans, zo voelde het.

De menselijk geest kan merkwaardige wegen afleggen. Daardoor kon het gebeuren dat dit alles weer in mijn gedachten kwam toen ik op 28 december 2017 opnieuw die immense foto van 43 * 27 cm zag in het dagblad Trouw: een wanhopige vader die

honderden mensen bedankt die hun wil om steun te betuigen niet anders konden tonen dan door zich te verzamelen voor zijn huis. De armen gekruist op zijn borst, zijn betraande gezicht gericht naar de hemel, riep hij: *“Appie houdt van jullie allemaal...”* Er werd gezongen, geklapt, gehuild en gebeden. Abdelhak Nouri was zijn naam, als voetballer heette hij dan ook Nouri. Op zaterdag 8 juli

2017 had hij in een oefenwedstrijd van het eerste van Ajax meegespeeld. In de 71^e minuut zakte hij door een hartstilstand in elkaar.

Vlakbij zijn huis ligt een plein, waar Nouri zichzelf had gekroond tot de ‘Koning van Geuzenveld’. Hij was een ongekend begaafde straatvoetballer en was in de loop der jaren een rolmodel geworden, altijd vrolijk, beleefd, sociaal, vooral ook dankbaar.

De Nederlandse-Marokkaanse Abdelhak Nouri was leerling op het Calvin College (wat een combinatie!) waar hij in 2013 zijn mbo-diploma haalde. Maar daarna bleef hij als een echte ambassadeur van de school nauw betrokken bij allerlei gebeurtenissen. Op de website van het Calvin College staat onder meer de volgende tekst: 'In juni was hij hier nog een hele avond tijdens de introductie en kennismaking met de nieuwe leerlingen en hun ouders die via Ajax op het Calvin instromen. Hij vertelde over hoe hij school en topsport heeft gecombineerd en hoe hij op

beide terreinen succesvol kon zijn. Ook hierin was hij weer een voorbeeld. Het is verschrikkelijk dat zo'n jong iemand dit overkomt. We vinden het allemaal ook zo erg omdat iedereen weet dat Abdelhak een fijn mens is, positief en betrokken. Iemand *die het beste uit zichzelf haalt en anderen in staat stelt dat ook te doen*. Het feit dat de hele wereld van zich heeft laten horen over Abdelhak geeft ook wel aan hoe bijzonder hij is. En natuurlijk was hij een uitzonderlijk voetbaltalent die ons ook vaak heeft verbaasd met zijn acties en spelinzicht. Wij wisten altijd al dat Abdelhak de beste voetballer van de wereld was. We wisten nog niet dat hij de wereld voor altijd zou veranderen.'

Wat is het geheim waardoor mensen als Nouri *iemand zijn* en daardoor *betekenisvol voor andere mensen* kunnen zijn? Hoe komt het dat deze mensen ook *anderen in staat stellen het beste uit zichzelf te halen*? Status, een maatschappelijke positie, rijkdom, hoogbegaafdheid, Nederlander, Marokkaan – het is allemaal niet zo relevant om van betekenis te zijn. Maar wat dan wel?

Het *Leitmotiv* van mijn scriptie die ik in 1972 over 'Werkende jongeren – identiteit en vorming' schreef, zijn woorden van Franz Kafka (1883-1924), de in Praag geboren joodse schrijver van onder meer *Het Proces*, *Het Slot*, *Het Oordeel*. Hij toont ons een beangstigende wereld waarin bureaucratie en een onpersoonlijke maatschappij steeds meer greep krijgen op het individu. In één van zijn brieven** schrijft hij:

'... daarom moet je ieder individu, door het vertrouwen dat je hem schenkt, activeren. Je moet hem zelfvertrouwen en hoop en daarmee werkelijk de vrijheid geven ...'

Dát is het geheim: in een wereld waarin mensen zó met andere mensen omgaan en vorm mogen geven aan hun eigen leven, kan een mens *iemand* zijn en betekenis hebben voor anderen. *Het is zo mooi een beetje iemand te zijn*.

* Dit werd de beginzin van mijn eindscriprie voor de Sociale Academie

** Uit Wikipedia: 'Kafka schreef tijdens zijn leven veel brieven aan vrienden en familie. Aan zijn vader schreef hij een lange, niet verstuurd brief, die postuum werd uitgegeven als *Brief an den Vater* en een bijzonder goede bron is om Kafka's minderwaardigheidsgevoelens en zijn angst voor gezagsinstanties te begrijpen.'

Muziek 1: Ik begin met een wens, een bede voor 2018: 'Geef ons vrede'. Je kunt twee totaal verschillende toonzettingen van deze bekende woorden beluisteren.

* Het *Dona nobis pacem* van Bach, sluitstuk van de Hohe Messe, begint ingetogen maar krijgt uiteindelijk een ongekende climax als het koor en de trompetten hoger en hoger richting hemel stijgen, ondersteund door stevige paukenslagen. Het is top-barok!

* Totaal anders is *Verleih uns Frieden* van Mendelssohn. Na een – door het orkest gespeelde – ingetogen, golvende melodie zingen de mannen het koraal eenstemmig. Als daarna het hele koor zingt, wordt die ingetogen stemming volgehouden, ook als in het derde couplet de bede steeds indringender wordt. Dan daalt in het slot de verstilde vrede neer! Romantiek op z'n mooist!

Twee composities over hetzelfde thema, zeer verschillend in de emotie die ze oproepen, allebei om steeds weer van te genieten. **Luister [hier](#) naar Bach, luister [hier](#) naar Mendelssohn** Wil je de muziek downloaden?

Klik op het *pijltje rechts* ↓ dat *tijdens het afspelen* zichtbaar is.

